

Nuorisotakuu Kauniaisissa

KV hyväksynyt 4.2.2019 § 4

Kauniaisten kaupunki
Grankulla stad

Sisällysluettelo

Tausta	1
Määritelmä.....	1
Strateginen ohjaus ja prosessi.....	2
Tilannekatsaus	2
Tavoite.....	5
Koordinointi.....	5
Toimijoiden työnjako.....	6
Kaupungin toimijat.....	6
Sivistystoimi.....	6
Sosiaali- ja terveystoimi	6
Yleishallinto	6
Yhteistyökumppanit	7
TE-toimisto	7
Omnia.....	7
Sveps	7
Luckan/Unginfo.....	7
Seurakunnat	7
Rahoitus	7
Seuranta.....	8
Toimenpiteet.....	8
Toiminnot ja toimenpiteet.....	8

Tausta

Nuorisotakuu tuli voimaan 1.1.2013 Jyrki Kataisen hallituksen yhtenä kärkihankkeena. Sipilän hallitus nosti vuonna 2015 nuorisotakuun yhdeksi hallitusohjelman kärkihankkeeksi, jonka motto on nuorisotakuun kehittäminen yhteisötakuun suuntaan:

Syvennetään julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välistä yhteistyötä nuorten tukemisessa. Tuetaan nuorten elämänhallintaa ja työllistämistä vahvistamalla sosiaali- ja terveystalvveluita osana nuorisotakuuta. Kerätään parhaat käytänteet kunnista ja laajennetaan toimivat mallit valtakunnallisiksi.

- Kehitetään nuorisotakuusta malli, jossa vastuu tukea tarvitsevasta nuoresta on yhdellä taholla, ja vahvistetaan etsivää nuorisotyötä. Syvennetään julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välistä yhteistyötä nuorten tukemisessa. Otetaan käyttöön nuorisotakuun parhaat elementit ja laajennetaan ne maanlaajuisiksi.
- Kaikille peruskoulun päättävälle taataan koulutuspaikka.
- Vahvistetaan nuorten sosiaali- ja terveystalvveluita, nuorten mielenterveystalvveluita sekä taataan kuntoutuspaikat.
- Vahvistetaan työnetsijätalvvelintaa ja kehitetään nuorten palkkatukea ja Sanssikorttia työntekoon kannustavampaan suuntaan.

Nuorisotakuu on meidän kaikkien yhteinen asia, mutta käytännössä nuorisotakuussa on kaksi isoa toimijaa. Toinen on TE-toimistot, joiden tehtävä on toteuttaa nuorelle kolmen kuukauden sisällä nuorisotakuun edellyttämä paikka. Toinen iso toimija on kunta, jonka tehtävänä on pitää omat verkostot niin tiiviinä, että kaikki nuoret ohjautuvat oikeisiin palveluihin.

Määritelmä

Nuorisotakuu koskee kaikkia alle 25-vuotiata sekä vastavalmistuneita alle 30-vuotiaita, joilla ei ole työpaikkaa tai ammatillisista koulutusta. Heille nuorisotakuu tarkoittaa, että kolmen kuukauden sisällä työttömäksi ilmoittautumisesta heille tulee tarjota opiskelu-, työ-, työkokeilu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka.

Nuorisotakuu sisältää myös koulutustakuun sekä nuorten aikuisten osaamisohjelman. Koulutustakuu tarkoittaa, että jokaiselle peruskoulun päättäneelle taataan opiskelupaikka lukiossa, ammatillisessa koulutuksessa, työpajassa, oppisopimuksessa tai kuntoutuspaikka. Nuorten aikuisten osaamisohjelma tarjoaa koulutusta vaila oleville alle 30-vuotiaille nuorille mahdollisuuden suorittaa ammatillisen tutkinnon, erikoisammattitutkinnon tai niiden osia.

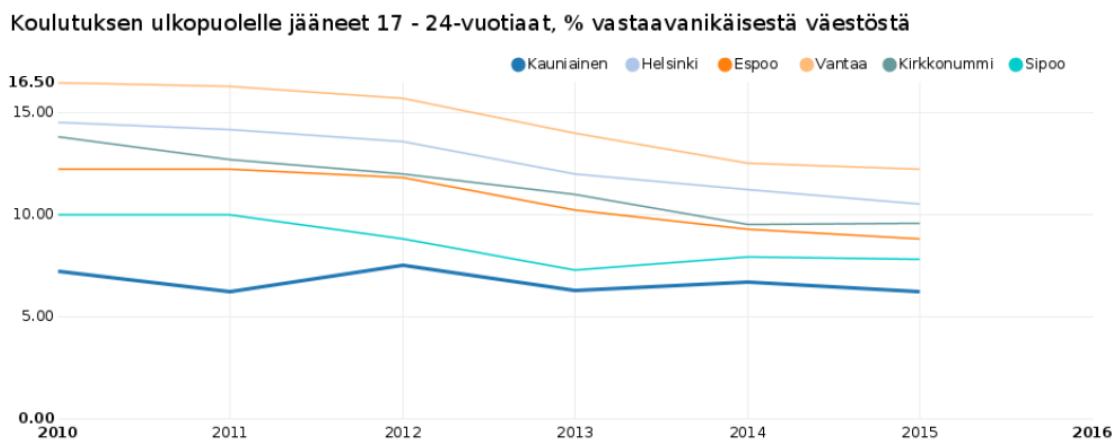
Strateginen ohjaus ja prosessi

Kaupunginhallitus antoi vuonna 2013 sivistystoimelle tehtäväksi yhdessä sosiaali- ja terveystoimen kanssa selvittää, miten nuorisotakuu tulee toteutumaan Kauniaisissa. Työryhmä perustettiin keväällä 2013. Keväällä työryhmä järjesti oppilaskunnan hallituksille työpajan, jossa pohdittiin hyviä käytänteitä koulutuspaikan ja työpaikan saamiseksi.

Kaupungin ensimmäinen nuorisotakuumalli hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 9.12.2013. Malli päivitettiin valtuuston päätöksellä 14.3.2016, jolloin tavoitteeksi asetettiin, että saavutetaan alle 25-vuotiaiden osalta 0 %:n nuorisotyöttömyys ja että kaikki oppilaat saavat perusopetuksen jälkeen opiskelupaikan tai vastaavan paikan. Molemmat tavoitteet toimivat vuodesta 2016 lähtien valtuuston strategisina mittareina.

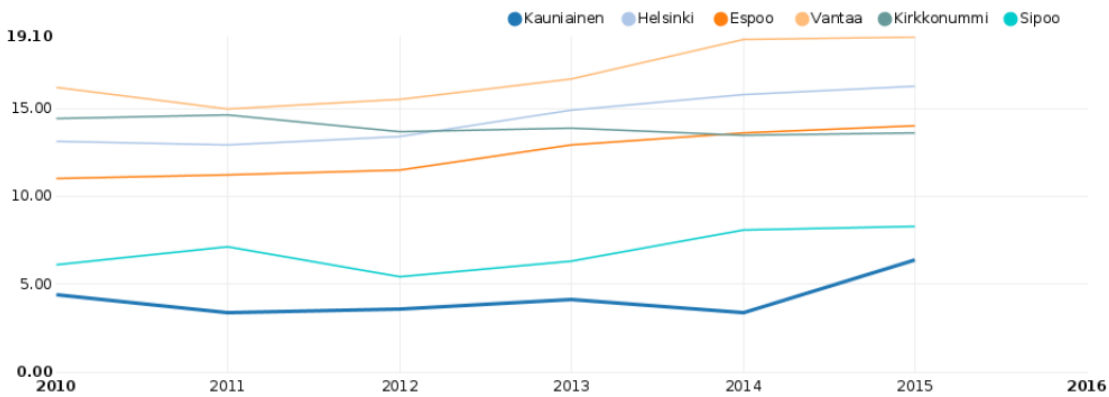
Tilannekatsaus

Perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen päässeiden osuus on vuosina 2013–17 ollut 100 %. Muutama henkilö vuodessa on jatkanut lisäopetuksessa tai ammattistartissa.

Nuorisotyöttömyys on suhdannekehityksen johdosta kasvanut Kauniaisissa vuosien 2012–2016 aikana. Kehitys on ollut samankaltainen koko Uudenmaan alueella.

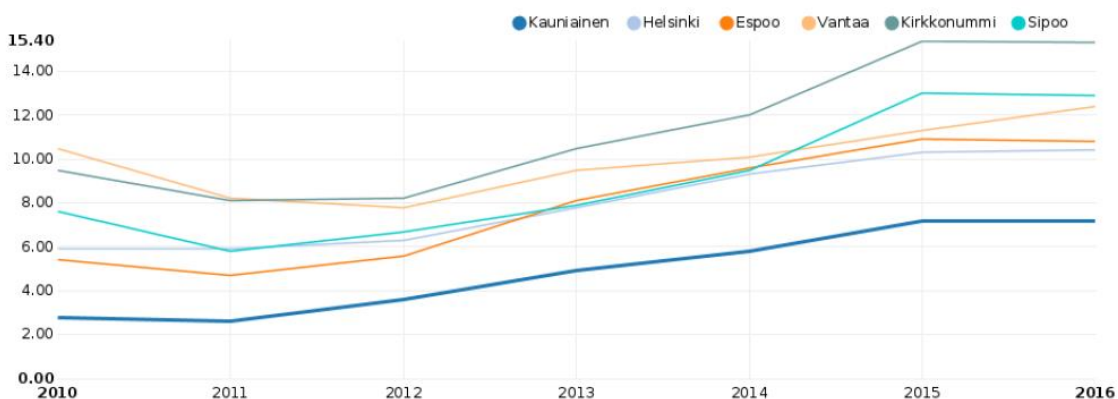
Toimeentulotukea saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Nuorisotyöttömyys näkyy myös toimeentulotukea saavien nuorten tilastoissa. Todettakoon, että vaikka vuoden 2014 jälkeen on ollut enemmän tarvetta nostaa toimeentulotukea, tilanne näyttää Kauniaisissa paremmalta kuin ympäröivissä kaupungeissa ja kunnissa.

Pääkaupunkiseudun kaupunkien tarkastuslautakunnat julkaisivat 15.2.2016 raportin nuorisotakuun toteutumisesta ja vaikuttavuudesta Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Kauniaisissa. PKS-raportissa, joka koski lähinnä vuosien 2013–2015 toimintaa, todettiin että työttömyystilastojen perusteella nuorisotakuu ei toteudu pääkaupunkiseudulla. Kauniaisissa 15–24-vuotiaiden työttömyysprosentti oli lokakuussa 2015 alhaisempi (7,2 %) kuin muissa kaupungeissa: Espoossa 9,3, Helsingissä 8,6 ja Vantaalla 10,8. Kauniaisissa nuorten työttömyysaste kuitenkin nousi aika rajusti kesällä 2015 ja pysytteli syksyn 2015 aikana aiempaa korkeammalla tasolla (lokakuussa 2014 18 henkilöä, lokakuussa 2015 28 henkilöä). Kauniaisissa kaikki peruskoulun vuosina 2014 ja 2015 (ja myös 2013 ja 2016) lopettaneet ovat saaneet jatkopaikan, ja omissa lukioissa opintojen keskeyttämisprosentti on ollut alhainen.

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

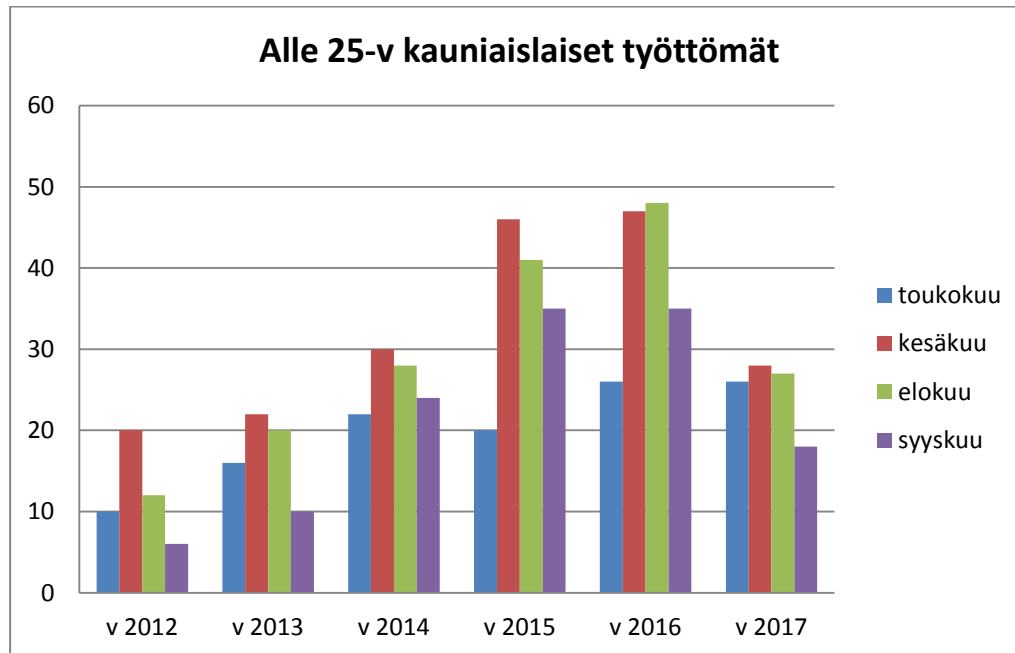

PKS-raportissa olevat tiedot ja ongelmat olivat tiedossa Kauniaisissa jo ennen kuin raportti julkaistiin helmikuussa 2016, ja nuorisotakuumallin päivitystä ruvettiin tämän johdosta suunnittelemaan jo kesällä 2015. Nuorisotakuutyöryhmä käsitteli huonoa työttömyystrendiä ja uutta nuorisotakuumallia sekä siihen liittyviä toimenpiteitä kokouksissaan 17.6.2015 ja 4.11.2015. Näiden kokousten välillä järjestettiin myös

pienempiä työkokouksia asiasta. Nuorisolautakunnassa käytiin nuorisotakuumallin päivityksestä keskustelua 27.8.2015. Kaupungin oman toiminnan vaikuttavuuden arvioitiin olevan hyvä; esim. kaikki oppilaat olivat kolmena peräkkäisenä vuotena saaneet opiskelupaikan päästyään 9. luokalta. Ongelmaksi koettiin, että kaupungin viranhaltijoilla ei lain mukaan ole oikeutta saada tietoa niistä kauniaislaisista nuorista, jotka keskeyttävät opintonsa muilla paikkakunnilla tai jotka ovat työttömiä.

Kauniaisten päivitetty nuorisotakuumalli hyväksyttiin valtuuston päätöksellä 14.3.2016 lisäämällä siihen konkreettisia toimia 0 prosentin nuorisotyöttömyyden saavuttamiseksi. Lähtökohtana oli vuonna 2015 tehty tarkastelu. Päivitys vastasi PKS-raportin esiin tuomiin haasteisiin. Uusi nuorisotakuumalli käsiteltiin ennen hyväksyntää nuorisolautakunnassa 25.11.2015, suomenkielisessä opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnassa 10.12.2015, ruotsinkielisessä opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnassa 10.12.2015, sosiaali- ja terveyslautakunnassa 19.1.2016 ja kaupunginhallituksessa 2.3.2016. Nuorisovaltuusto antoi lausunnon mallista 8.12.2015.

Nuorisotakuutyöryhmä kävi keskustelua uuden nuorisotakuumallin toteutumisesta 24.5.2016 ja 9.12.2016. Tärkeimmät uudet toimenpiteet ovat olleet 1) mahdollisuuksien paviljonki, 2) etsivän toiminnan arviointi sekä 3) nuorisotakuun määrällisten ja strategisten mittareiden käyttöönotto jo talousarviossa 2016. Useat alkuperäiseen nuorisotakuumalliin sisältyneet toimenpiteet jatkuivat, esim. kesätyöseteli.

Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä oli Kauniaisissa 35 syyskuussa 2016, kun vastaava luku vuonna 2012 oli 6. Ainoastaan muutama näistä on ollut työttömänä yli 3 kk. Lokakuussa 2016 alle 25-vuotiaiden työttömien määrä oli 16, mikä viittaa siihen, että nuorisotakuumalli toimii ja uudet toimenpiteet ovat auttaneet. Yksittäisenä toimenpiteenä on ollut lokakuussa 2016 järjestetty nuorten työllistämistäpahtuma, Mahdollisuuksien paviljonki. Vuoden 2017 aikana suunta on jatkunut samana (sekä

valtakunnallisesti että Uudellamaalla), ja syyskuussa 2017 tilanne palautui alle vuoden 2014 tason. Nuorten työttömyys aleni syyskuusta 2016 syyskuuhun 2017 48 prosentilla, kun vastaava luku Uudellamaalla oli 24 prosenttia.

Ainoastaan yksittäiset kauniaislaiset nuoret ovat osallistuneet työpajojen ja etsivän nuorisotyön toimintaan; tilaston mukaan etsivä toiminta ei vaikuta tavoittavan koko kohderyhmää. Suurin osa etsivän toiminnan käyttäjistä on toisen asteen tutkinnon suorittaneita tai keskeyttäneitä. Toisen asteen oppilaitosten tiedot keskeyttämisistä eivät aina tavoita oikeaa viranomaista.

Case Omnia

Vuoden 2016 aikana suomenkielinen etsivä nuorisotyö (Omnia) on ollut yhteydessä kymmeneen nuoreen, ja etsivä toiminta tavoitti näistä viisi. Suurin osa kohderyhmästä on ollut peruskoulun käyneitä, toisen asteen opiskelijoita tai keskeyttäneitä. Suomenkieliseen nuorisotyöpajaan on osallistunut yksi kauniaislainen nuori vuoden aikana. Etsivän nuorisotyön sopimus Omnian kanssa on päättynyt 1.8.2017.

Tavoite

Tavoitteena on, että saavutetaan alle 25-vuotiaiden osalta 0 %:n nuorisotyöttömyys ja että kaikki oppilaat, kuten tähänkin asti, saavat perusopetuksen jälkeen opiskelupaikan tai vastaavan paikan.

Koordinointi

Nuorisotakuun ohjausryhmänä toimii kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmä (tejo). Nuorisotakuun työryhmänä toimii tejo-ryhmän alaryhmä, jonka jäsenet edustavat sekä käytännön työtä nuorten kanssa että strategista tasoa:

- sivistystoimenjohtaja
- kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö
- suomenkielisen opetustoimen opetuspäällikkö
- ruotsinkielisen opetustoimen opetuspäällikkö
- sosiaalipalvelupäällikkö
- koulujen oppilaanohjaajat
- nuorisopalvelut
- mielenterveys- ja päihdepalveluohjaaja
- terveydenhuollon edustaja
- työpajat, Sveps ja Omnia
- TE-toimisto
- Espoon työhönvalmennuskeskus

- suomenkielisen ja ruotsinkielisen seurakunnan nuorisotyö
- kaupungin tiedotussihteeri, joka vastaa kaupungin yrityskontakteista

Vetovastuu kuuluu sivistystoimelle/nuorisopalveluille. Ryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa. Tapaamisten välissä on epäsäännöllisesti järjestetty erityyppisiä verkostotapaamisia.

Toimijoiden työnjako

Kaupungin toimijat

Sivistystoimi

Opetustoimi (Kasavuoren koulu, Kauniaisten lukio, Hagelstamska skolan, Gymnasiet Grankulla samskola)

- Ohjaustoiminnan (opinto-ohjaus ja aineenopetus) tarkoituksena on tukea opiskelijaa opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja elämänuraa koskevia valintoja ja ratkaisuja. Tavoitteena on, että opiskelija tuntee keskeiset jatkokoulutukseen ja ammatinvalintaan liittyvät hakuoppaat ja muut tietolähteet sekä osaa käyttää tietoverkoissa olevaa informaatiota itsenäisesti jatko-opintoihin hakeutumisen tukena siten, että hänellä on valmiudet hakeutua jatko-opintoihin opintojen jälkeen.

Nuorisopalvelut

- Etsivä nuorisotyö
- Erityisnuorisotyö
 - Erityisnuorisotyöntekijät ovat tukena kouluille ja muille kunnan palveluille.

Sosiaali- ja terveystoimi

Sosiaalipalvelut

- Seuloa toimeentulotuen asiakkuuksista nuorisotakuun piiriin kuuluvat asiakkaat ja ohjata heitä nuorisotakuun palveluihin sekä toimia yhteistyössä TE-toimistojen kanssa.
- Tukityöllistäminen.
- Kuntoutus

Mielenterveyspalvelut

- Ohjata sosiaaliohjauksen tuella eteenpäin asiakkaat, jotka kuuluvat nuorisotakuun piiriin.

Terveystoimi

- Tarvittaessa nuoren terveydentilan/toimintakyvyn arviointi ja asianmukaisten tukitoimien käynnistäminen.

Yleishallinto

Tiedottaminen ja yrittäjäkontaktit.

Yhteistyökumppanit

TE-toimisto

- Kaupunki ja TE-toimisto toteuttavat yhteistyössä nuorisotakuuta, joka rakentuu kolmesta osa-alueesta: nuorten yhteiskuntatakuusta, koulutustakuusta ja nuorten aikuisten osaamisohjelmasta eli NAO:sta. Nuorisotakuun tavoitteena on edistää nuorten koulutukseen ja työmarkkinoille sijoittumista, estää nuorten työttömyyttä pitkittymästä, tunnistaa nuorten syrjäytymisvaaraan liittyvät tekijät sekä tarjota nuorille tukea jo varhaisvaiheessa syrjäytymiskehityksen ja ulkopuolisuuden ehkäisemiseksi.
- TE-toimiston tehtävistä lisää liitteessä.

Omnia

- Ostopalveluna suomenkielinen työpajatoiminta.

Sveps

- Ostopalveluna ruotsinkielinen työpajatoiminta

Luckan/Unginfo

- Ruotsinkielinen tietopalvelu nuorille

Seurakunnat

Suomenkielinen ja ruotsinkielinen seurakunta

- Seurakuntien työntekijät tapaavat nuoria rippikoulutoiminnan lisäksi avoimessa ja säännöllisessä toiminnassa sekä yksilökeskusteluissa. Tarvittaessa työntekijät ohjaavat nuoria oikeisiin palveluihin.

Rahoitus

Nuorisotakuu toimii Kauniaisissa ilman erillistä rahoitusta, lukuun ottamatta etsivää nuorisotyötä (2018 alkaen) ja kesätyöseteliä. Työ pohjautuu toimijoiden parempaan tietoisuuteen toisistaan ja toistensa palveluista sekä verkoston tiivistämiseen, jotta saadaan pidettyä kiinni kaikista nuorista, jotka palveluissa tavoitetaan. Työtä ja yhteistyötä tehostetaan ja työtä organisoidaan uudella tavalla.

Etsivän nuorisotyön ja työpajojen palvelujen ostamiseen on ollut varattuna n. 40 000 €/vuosi talousarviossa. Yhteistyö alkoi jo vuosina 2011–2012 ennen nuorisotakuuta.

Vuoden 2018 etsivään nuorisotyöhön nuorisopalvelut hakee rahoitusta AVI:lta. Muuten nuorisotakuun toimintaan käytetään eri tulosyksiköiden olemassa olevia talousarviovaroja.

Kesätyöseteliä varten on varattu vuoden 2018 talousarvioon 35 000 €.

Seuranta

Seuraavia mittareita käytetään nuorisotakuun seurantaan:

- perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen päässeiden osuus (oppilaanohjaajat)
- etsivän nuorisotyön piirissä olleet kauniaislaiset nuoret (etsivä nuorisotyö)
- nuorten työttömyys (TE-toimiston ja ELY-keskuksen tiedot)
- työpajojen käyttäjämäärät (Omnia ja Sveps)
- hyvinvointikertomuksen tiedot (THL)

Lukiosta valmistuneiden jatko-opiskelupaikoista tai työllistymisestä ei ole tilastotietoa. Muissa kunnissa opiskelleiden keskeyttämisistä ei saada tietoa.

Toimenpiteet

Nuorisotakuun toimijoiden tietoisuus toisistaan on oleellista ja verkoston tiivistämiseen on tarvetta. Tähän nuorisotakuuryhmä on Kauniaisissa panostanut. Toimijoiden työn pitää olla vielä läpinäkyvämpää niin kunnan sisällä kuin kuntalaisille. On tärkeää saada pidettyä kiinni kaikista nuorista, jotka palveluissa tavoitetaan.

Toiminnot ja toimenpiteet

- Nuorisotakuutyöllä on työryhmä ja koordinoija.
- Perustetaan kaupungin työntekijöistä koostuva, säännöllisesti kokoontuva käytännön työn orientaatiosta lähtevä työryhmä, joka raportoi työstään nuorisotakuun ohjausryhmälle. Työryhmän ehdotettu kokoonpano on: psykiatrinen sairaanhoitaja, mielenterveys- ja päihdetyön palveluohjaaja, sosiaaliohjaaja sekä etsivä nuorisotyöntekijä. Työryhmää voidaan laajentaa tarpeen mukaan.
- Nuorisotakuulla on omat nettisivut ja sähköinen läsnäolo.
- Etsivä nuorisotyö suunnitellaan tuotettavan itse 1.1.2018 lähtien AVIn rahoituksella.
- Työpajatoiminta ostetaan Omnialta (suomenkielinen) ja Svepsiltä (ruotsinkielinen).
- Lisäopetusta (10-luokka) ostetaan naapurikunnilta.
- Kaikille nuorille on tarjottu kesätyöseteli vuodesta 2015, käytännössä myös vuosina 2013 ja 2014. Tarjotaan myös jatkossa kesätyöseteli kaikille kiinnostuneille nuorille (nuorisopalvelut).
- Järjestetään jokavuotinen tapahtuma (työllistämismessut) nuorille (Mahdollisuuksien paviljonki 2016, Grani Boost 2017) yhteistyössä TE-toimiston, paikallisten yritysten, työpajatoiminnan ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa (nuorisopalvelut).
- Yhteistyötä tehdään järjestöjen ja yritysten kanssa, esim.

- Vuonna 2013 Filosofian Akatemian kanssa, jonka mallilla nuoret pääsivät ideoimaan omia vahvuuksiaan ammatinvalintaa ajatellen.
- Coaching-mallia on testattu Gymnasiet Grankulla samskolassa vuonna 2014–17.
- Yhteistyö Kauniaisten yrittäjien kanssa, esim. TET-paikkojen tiimoilta.
- Luodaan toimivia tunnuslukuja ja raportointia.
 - Kehitetään omaa seurantatietomallia lukiosta valmistuneiden sijoittumisesta, jos kansallinen hakujärjestelmä ei tuota meille tietoa.
 - Kehitetään raportointia työpajojen käyttäjistä.
 - Kehitetään etsivän työn raportointia (mm. tavoitetuista nuorista) ja arvioidaan etsivän nuorisotyön vaikutusta ja toimivuutta (nuorisopalvelut).
 - Kehitetään yhteistyötä TE-viranomaisten kanssa.
- Tehostetaan tukityöllistämistä ja kuntouttavaa työtoimintaa (sosiaalipalvelut).
- Selvitetään nuorten yrityssetelitoiminnan käynnistämistä Kauniaisissa (nuorisopalvelut).
- Nuorisotakuumalli osaksi kotouttamistyötä (nuorisopalvelut, sosiaalipalvelut).
- Selvitetään uusien vapaa-aikapalvelujen tarjontaa kohderyhmälle (kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut).
- Tehostetaan yhteistyötä eri toimijoiden kanssa, esim.
 - Lukio-opiskelijoiden osuuskunta Grani voi solmia pitkäaikaisia työsopimuksia ja kesätyösopimuksia (opetus, yleishallinto).
 - Tehostetaan yhteistyötä toisen asteen oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa (opetus, nuorisopalvelut).
 - Jatketaan EKK-nuorisotyön (Espoo, Kauniainen, Kirkkonummi) verkostoa mm. etsivän nuorisotyön osalta.
 - Jatketaan PKS-nuorisotyön yhteistyötä.
 - Jatketaan yhteistyötä Espoon nuorisopalveluiden kanssa liittyen VAMOS toimintaan sekä mahdollisiin Ohjaamo-tyyppisiin palveluihin (nuorisopalvelut).